

Принципи розбудови та функціонування системи економічної безпеки підприємства

Олександр Правдивець,

к. військ.н.,

*доцент кафедри управління фінансово-економічної безпеки,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,*

e-mail: pravd72@ukr.net,

ORCID: 0000-0001-5242-9683

Формування методологічного базису дослідження систем економічної безпеки на всіх її рівнях здійснюється на основі принципів, що являють собою правила та норми, умови за яких можливе досягнення визначених цілей. Досліджуючи принципи на засадах яких будуються та функціонують системи економічної безпеки слід визначити наявні концепти та наукові бачення.

Так у дослідженнях З. Живко, визначено такі основоположні принципи як законність, системність, економічна доцільність, комплексність, необхідність повного охоплення фінансово-господарської діяльності підприємства як за часом так і за рівнями її здійснення [1]. Таке наукове бачення дає можливість поєднати як базові основні принципи так і специфічні притаманні саме економічній безпеці та формування засад практичних дій з розбудови та функціонування систем економічної безпеки підприємств. Таким чином, авторами наголошувалося на необхідності інтегрування системи економічної безпеки у всі складові структури підприємства загалом, що має взаємозв'язок зі структурним підходом.

Науковці В. Ортинський, І. Керницький, З. Живко виділили та дослідили такі принципи як: принципи системності чи комплексності; законності; планування; своєчасності; поєднання гласності та конфіденційності; компетентності; економічності та взаємодії [2]. Таким чином, виділено та представлено найбільш загальні принципи, що формують методологічну основу формування та розвитку систем економічної безпеки підприємства.

За іншими дослідженнями науковцями виділено такі специфічні принципи економічної безпеки як: економічна доцільність; відповідність меті та цілям функціонування; поєднання гласності з конфіденційністю; урахування чинників впливу внутрішнього та зовнішнього середовища на діяльність підприємства [3]. Зазначимо, що наведені принципи мають прикладне спрямування та не є остаточними для формування і функціонування систем економічної безпеки підприємства.

На думку В. Франчука системи економічної безпеки підприємства необхідно будувати на принципах законності; системності; централізації управління; спеціалізації; гнучкості; конфіденційності та гласності; своєчасності; достатності [4]. Ця класифікація принципів охоплює і базові і специфічні принципи притаманні методології розбудови та функціонуванню безпекових систем.

Іншим колективом науковців визначено такі принципи як: законності; системності; комплексності; централізації управління; спеціалізації; гнучкості;

конфіденційності та гласності; своєчасності; активності; безперервності; удосконалювання; економічної доцільності; самостійності та відповідальності [5].

Узагальнення представлених досліджень дало можливість виявити наступні загальні для різних бачень науковців принципи:

- системності (як необхідність дослідження та управління економічною безпекою як системою);

- законності (заснований на первинності та верховенстві права законодавства в розбудові та функціонуванні систем економічної безпеки);

- відповідності (система економічної безпеки повинна враховувати особливості, відмінності видів економічної діяльності яку здійснює підприємство, його стану та особливостей здійснення виробничої, фінансово-господарської діяльності);

- цілеспрямованості (визначення мети та цілей розбудови та функціонування системи економічної безпеки підприємства);

- інтегрованості (система економічної безпеки має бути інтегрованою у всі структурні підрозділи, напрями діяльності підприємства, а також забезпечувати взаємодію із зовнішніми суб'єктами забезпечення економічної безпеки);

- комплексності (планування та реалізація безпекових дій та заходів має здійснюватися комплексно за всіма напрямками та складовими діяльності підприємства);

- безперервності (планування та впровадження дій, функціонування системи економічної безпеки, вирішення поставлених цілей та задач в забезпеченні економічної безпеки мають здійснюватися безперервно так як дії з забезпечення безпеки не повинні носити тимчасовий та короткочасний характер);

- гнучкості (як можливості систем економічної безпеки адекватно реагувати та адаптуватися, зазнавати змін відповідно до змін та вимог зовнішнього середовища, ринку, законодавства та змінювати актуалізувати власну стратегію забезпечення економічної безпеки);

- раціональності (як формулювання альтернативних дій та відбір найбільш оптимальних методів, інструментів забезпечення економічної безпеки, що є найбільш ефективними і водночас економічно обґрунтованими доцільними для вирішення конкретних задач);

- економічної доцільності (полягає в тому, що витрати які будуть спрямовані на реалізацію безпекових дій та заходів не повинні перевищувати суму можливих витрат від настання ризикових подій);

- поєднання гласності та конфіденційності (визначає, що система економічної безпеки та заходи її впровадження мають доводитися до колективу працівників, але частина інформації як має ознаки конфіденційності навпаки має знаходитися під захистом від її поширення та розголошення).

Ключові слова: управління, системи економічної безпеки, інновації.

Список використаних джерел

1. Живко З.Б. Механізм управління системою економічної безпеки підприємства. Науковий вісник Ужгородського університету. 2014. Вип. 3 (44). С. 37-42.
2. Ортинський В. Л., Керницький І. С., Живко З. Б. Економічна безпека підприємств, організацій та установ. К.: Правова єдність, 2009. 544 с.
3. Реверчук Н. Й. Управління економічною безпекою підприємницьких структур: монографія. Львів: ЛБІ НБУ, 2004. 195 с.
4. Франчук В. І. Особливості організації системи економічної безпеки вітчизняних акціонерних товариств в умовах трансформаційної економіки: монографія. Львів: ЛДУВС, 2010. 440 с.
5. Пономаренко В. С., Тридід О. М., Кизим М. О. Стратегія розвитку підприємства в умовах кризи: монографія. Х.: ІНЖЕК, 2003. 328 с.